

RASEKOMPENDIUM FOR

ENGELSKSETTER

Kvernsmörka's Húsvíkur Odín, foto: Oddur Örvar Magnusson

1907 100 år 2007

Opprinnelse, historikk og formålet med enhver rase må være grundig kjent for fullt ut å kunne forstå rasens eksteriør.

I Tyskland, Danmark og Sverige jaktet man tidlig med stående hunder - de såkalte hønsehunder. Danske jegere brakte med seg slike hunder til jakt i Norge. Men det var først i midten av forrige århundre, da de engelske "gentlemen" tok med seg sine settere hit til landet, at interessen for denne form for jakt ble vekket her hos oss.

Den moderne engelsksetter slik vi kjenner den er i første rekke en enkelt manns verk. Denne mannen var Edward Laverack (1798 – 1877). Han grunnla sin stamme på de "settere" han i 1825 fikk av presten Harrison. Disse "settere" var et resultat av Harrysons over 30 års innavlsarbeid. Hundene hadde i seg blod fra datidens forskjellige setterstammer, blant annet spanske jaktspaniels og franske og tyske langhårete hønsehunder. Edward Laverack brukte nesten en menneskalder på å få frem sin berømte Laveracksetter. Etter over 40 års konsekvent innavl på setterne Ponto og Moll fremsto Laveracksetteren som en meget ensartet type, seig og utholdene – og særdeles godt skikket til det den var avlet frem mot – nemlig rypejakt i de skotske "highlands".

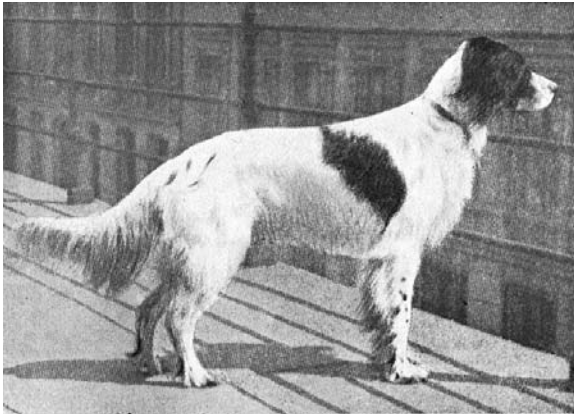

Mr. R. L. Purcell Llewellyn med Kitty og Rosa Wind'em.

Edward Laverack var ikke interessert i noen annen form for jakt – for ham var det bare rypejakten som betød noe - og det var erfaringene fra denne jakten som ble avgjørende for hans valg av avlsdyr. Laverack opplevde å få sin egen standard, som han hadde laget for sin stamme, anerkjent av The English Setter Club som den offisielle standard for engelsksetter.

R. Purcell Llewellyn (1840-1925), tok opp arven etter Edward Laverack og videreførdet denne stamme med den samme målsetting for øye. Man kan trygt si at den moderne, sosiale engelsk setter ble skapt av denne waliseren som offentlig uttalte "at det hadde vært lettere å bare konsentrere seg om jaktegenskaper og dresserbarhet – men jeg hater å se en

stygge hund – jeg holder mine hunder for min fornøyelse og ikke for penger – derfor tillater jeg meg å glede meg selv med å se en vakker hund arbeide under jakten”.

Dan Llewelin

Llewelin Count

Llewelin la i all sin tid som oppdretter avgjørende vekt på at engelssetteren ikke bare skulle være en fantastisk god jakthund, men den skulle også samtidig være både funksjonell og vakker og fullt ut tilfredsstillende eksteriørstandardens krav. Og Llewellins målsetting om en ”dual purpose dog” har alltid vært grunnpilaren i de nordiske setterklubbens avlsarbeid.

Og nettopp dette at engelsksetteren først og fremst er en hund utviklet for krevende høyfjellsjakt, men samtidig vakker og sosial, gjorde den tidlig populær og etter hvert til den mest populære stående fuglehund her i Norge. I dag registreres det her i landet rundt 1000 engelsksettere hvert år, og rasen har i årevis ligget blant de 5 mest populære på NKKs registreringsstatistikk. Når vi så vet at engelsksetteren er en fullblods jakthund, viser dette tall hvilken posisjon rypejakten har her hos oss. Engelsksetteren er ingen selskapshund, og får heller ikke bli det - like lite som den får bli en såkalt utstillingshund. Rasen er (heldigvis) også i dag en typisk jakthund med lange og rike tradisjoner i hele Norden.

Det er et beklagelig faktum at engelskmennene allerede før århundreskiftet maktet å dele rasen i to. Engelsksetterfolket der delte seg i to leire – en jakt- og jaktprøveleir og en utstillingsleir – og resultatet ser vi i dag. I dag finnes det to ganske forskjellige typer engelsksetter flere steder rundt om i verden – en utstillingshund, ”show- eller benchdog”, og en jakttype - ”fieldtrailer”. Begge typene har utviklet seg i hver sin retning langt vekk fra den opprinnelige Llewelinsetteren. Showsetteren er ofte en for stor, tung og sløv hund, i de fleste tilfelle uegnet som jakthund, mens fieldtrailtypen har utviklet seg til å bli en uedel, uskjønn, liten, kvadratisk hund med åpne lemmevinkler, kort kryss og høyt ansatt hale.

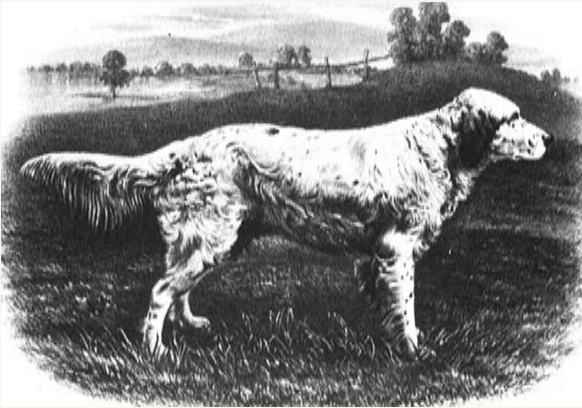
Som kjent har vi ikke en slik deling av type her i Skandinavia, slik som vi ser det i England og visse andre land. Hele Skandinavia står samlet bak målsettingen om at engelsksetteren skal være en såkalt ”dual purpose dog” – hvilket ganske enkelt betyr:

Den samme type hund både til jakt og utstilling.

Rasens utvikling

Billedkavalkaden viser typeutviklingen av engelsksetter fra 1840 og frem til i dag.

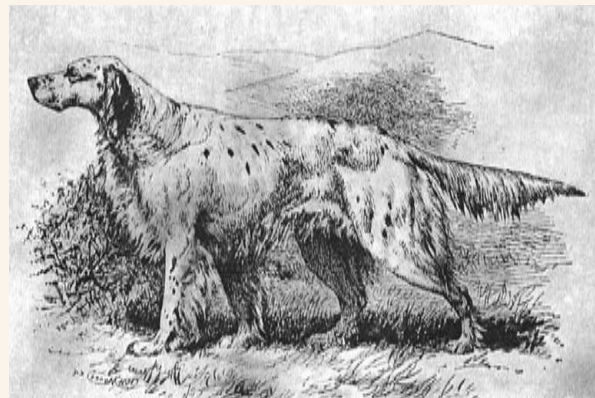
Dash - 1840

Fred II - 1850

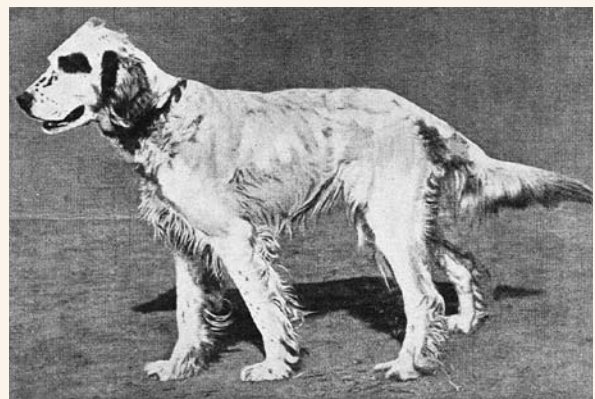
Monk av Furness - 1885

Sir Tatton - 1890

Orange Bloom - 1905

Lord Byron - 1910

Rasens utvikling

Corton Wind'em - 1920

Ch Storfossens Cry – 1930

Swift av Tornø - 1932

Ving – 1935

Ch Lord Willmann – 1937

Ch Viddas Trond 1951

Rasens utvikling

Ch Østvangens Blue White – 1963

Ch Ronnviddas Tom - 1965

Ch Prikkens Will – 1967

Patrick - 1990

Foto: Bente Bogstad

Ch Steinrøysas Iver – 2000

Foto: Beritt Engh

Trico Hunter - 2007

Foto: Beate Aase Heidenreich

Rasebeskrivelse for engelsk setter

Opprinnelsesland/hjemland:

Storbritannia.

Helhetsinntrykk:

Middels høy med rene linjer, elegant i utseende og bevegelser.

Kommentar: Engelsksetteren er en middelsstor langhåret, harmonisk bygget stående fuglehund. Den skal ha kraftig benstamme, være velvinklet, muskuløs, med velutviklet brystkasse, kort sterk lend og bredt kryss. Den skal verken være for lett og spinkel eller for tung og grov.

Den skal ha god reisning, være kort rektangulær (høyde:lengde = 9:10) og gi inntrykk av evne til stor fart og utholdenhet, utpreget edel med eleganse i utseende og bevegelser. Bunnfargen er hvit.

Adferd/temperament:

Meget energisk og med stor jaktlyst. Utpreget vennlig og med rolig temperament.

Kommentar: En utpreget vennlig hund med rolig temperament som aldri må virke sløv og tung, heller ikke stresset eller reservert. Den skal være våken og energisk og gi inntrykk av å inneha stor jaktlyst. Mentale avvik påføres kritikken.

Hode:

Langt og temmelig tørt. Bæres høyt.

Kommentar: Hodet skal være langt med skarpt skårne rektangulære og parallelle linjer, virke edelt, ganske smalt og temmelig tørt med liten forskjell på bredden foran og bak, flate kinn.

Skalle: Hvelvet fra øre til øre. Tydelig nakkeknøl.

Kommentar: Skallen skal være oval fra øre til øre. Rund eplefasong med lavt ansatte ører, såkalt "spaniellook" som en ofte ser hos showsetterne, er utypisk. Tydelig nakkeknøl (occipitalben).

Stopp: Godt markert.

Kommentar: I dag er det mange hunder som har for dårlig markert stopp.

Nesebrusk: Sort eller leverfarget i henhold til pelsfargen. Vide nesebor.

Snuteparti: Moderat dypt og temmelig skvært. Lengden fra stoppen til nesebrusk lik skallelengden fra nakkeknølen til øynene.

Kommentar: Lengden fra stopp til nesebrusk skal være minst like lang som fra stopp til nakkeknøl. Snuten skal ha god bredde med skvært skårete lepper (der leppenes underlinje er parallelle med neseryggen), uten markert leppefold. Snutepartiet skal ikke virke lett og snipete. Neseryggen skal være rett og sett fra siden løpe parallelt med skallens overlinje. Vide åpne nesebor.

Lepper: Ikke for hengende.

Kjever/tenner: Kraftige kjever og tilnærmet like lange. Perfekt og regelmessig saksebitt. Komplet tannsett ønskelig.

Kommentar: Kjevene skal være sterke, like lange med en velutviklet underkjeve og med et regelmessig saksebitt og komplett tannsett. Bittet skal være rett - mangel av en eller to premolærer er en mindre feil, mens mangel av ytterligere tenner er en grov feil og er premienedsettende. Underbitt og overbitt er diskvalifiserende. Tannmangel og bittfeil skal påføres kritikken.

Øyne: Ovale og ikke utstående. Mildt, klart og uttrykksfullt blikk. Fargen fra hasselnøttbrun til mørk brun, jo mørkere jo bedre. Kun hos leverfargede hunder aksepteres lysere øyefarge.

Kommentar: Ovale. Ikke store, runde og verken utstående eller innsunkne, men med et mildt, klart og uttrykksfylt blikk uten slappe øyelokkrender, disse skal være stramme. Inn- eller utoverdreide øyelokkskanter er diskvalifiserende. Lyse øyne forstyrrer uttrykket og er ikke ønskelig.

Ører: Moderat lange, lavt ansatte og hengende i fine folder tett inntil kinnene. Ørespissen fløyelsaktig, øvre delen dekket med fin, silkeaktig pels.

Kommentar: Ørene skal være ganske tynne, moderat lange, lavt ansatt i høyde med øynene, men ikke så lavt og lange at de gir "spaniellook".

Hals:

Elegant, ganske lang, muskuløs og tørr, med lett nakkebue, tydelig avgrenset ved ansettingen mot hodet. Bredere og meget muskuløs ved skulderansettingen. Aldri løs eller hengende halshud.

Kommentar: Elegant, lang og muskuløs, men tørr og med en elegant harmonisk edel overgang til manken, aldri grov, ikke løs halshud. En fremskutt skulder vil rent optisk forkorte halslinjen og forlenge rygglinjen og er en vanlig feil idag.

Forlemmer:

Skulder: Godt tilbakelagt, skråstilt.

Kommentar: Tydelig forbryst. Skulderbladene skal være godt tilbakelagte, skråstilte og godt tilliggende, med god vinkling i skulder og albueledd.

Albue: Godt tilliggende.

Underarm: Rett og meget muskuløs med rund benstamme.

Mellomhånd: Kort, kraftig, rund og rett.

Kommentar: Korte, svakt skråstilte mellomhender. (FCI standarden sier rette mellomhender, men mellomhendene skal være svakt skråstilte).

Poter: Tykke tredeputer, kompakte, godt hvelvede tær, godt beskyttet av hår mellom tærne.

Kommentar: Kompakte, godt hvelvete poter med hår mellom tredeputene. Flate, sprikende poter er en grov feil som nedsetter hundens bruksegenskaper.

Kropp:

Moderat lang.

Overlinje: Rett.

Kommentar: Overlinjen stram og svakt fallende i en harmonisk linje uten at den svakt buete linjen i overgangen lend/kryss brytes.

Rygg: Kort.

Lend: Bred, lett hvelvet, kraftig og muskuløs.

Kommentar: Lenden kort, bred, lett hvelvet og med velutviklet muskulatur. Krysset langt, bredt, muskuløst og svakt hellende.

Bryst: Dypt med god bredde mellom skulderbladene. Godt hvelvede og avrundede ribben, også de bakre ribben lange og velutviklede.

Kommentar: Brystet skal være dypt, langt og rekke ned til albueleddet og med godt hvelvede ribber uten å være tønneformet. Volumfattig smal, flat brystkasse med flate ribben henger ofte sammen med muskelfattig smal lend og smalt muskelfattig kryss og er en alvorlig feil. Kjølformet (pæreformet) brystkasse er en grov feil, da det går ut over frontens stabilitet og gir redusert volum til hjerte og lunger. Harmonisk underlinje uten oppknepen buk.

Hale:

Ansatt nesten i linje med overlinjen. Bæres lett buet eller sabelformet i rygglinjens forlengelse og aldri over denne, uten tendens til å bøyes oppover, aldri ringlet eller slapt hengende. Middels lang, skal ikke nå nedenfor haseleddet. Fanen lang og rett hengende, begynner rett etter haleroten og øker jevnt i lengden mot midten og blir gradvis kortere mot halespissen. Pelsen lang, skinnende, bløt og silkeaktig bølget, men ikke krøllet. Livlige halebevegelser.

Kommentar: Middels lang, forholdsvis kraftig, ansatt nesten i flukt med overlinjen. Kan bæres svakt buet, men ikke høyere enn overlinjens forlengelse. Fanen skal være lang og begynner like etter haleroten, øker i lengde frem mot midten for så gradvis å avta frem mot halespissen. Hårene skal være lange, skinnende, silkeaktige og bølget, aldri krøllet. Haleknekk er en feil som bedømmes avhengig hvor alvorlig haleknekk fremtrer.

Baklemmer

Helhetsinntrykk: Muskuløse og lange fra hofte til haseledd.

Kommentar: Kraftige, brede muskuløse lår og underlår, lange fra hofte til hase og med god knevinkel. Mellomfoten kort pga lavt ansatte haseledd. Sett bakfra rette bakben med god innbyrdes avstand.

Lår: Lange.

Knær: Velvinklede.

Haser: Verken inn- eller utoverdreid. Lavt ansatte.

Poter: Tykke tredeputer, kompakte, godt hvelvede tær, godt beskyttet av hår mellom tærne.

Bevegelser:

Frie, elegante og effektive med godt fraspark, gir inntrykk av fart og utholdenhet. Sett bakfra ligger hofte, kne og haseledd på linje. Hodet bæres naturlig høyt.

Kommentar: Energiske, effektive, smidige og jordvinnende i full balanse med høyt båret hode. Inntrykket av hurtighet, smidighet og utholdenhet er avgjørende for typen. NESK ber dommerne legge særlig vekt på bevegelsene.

Pels:

Hårlag: Fra bakhodet i linje med ørene skal pelsen være svakt bølget, ikke krøllet, lang og silkeaktig som pelsen for øvrig. Baksiden av for- og bakben fine faner nesten ned til potene.

Kommentar: Svakt bølget, tett, moderat langt og uten krøller. Fine faner under buk og bak på bena. Snaut, tørt hårlag, likeledes overdreven lang pels er en feil. Åpen, ullen pels er meget uønsket.

Farge: Sort og hvit (blue belton); orange og hvit (orange belton); gul og hvit (lemon belton); lever og hvit (liver belton); trikolor (trefarget, dvs. blue belton og tan eller liver belton og tan). Hunder uten store, fargede partier på kroppen, men småflekket (belton) over det hele foretrekkes.

Kommentar: Hunder uten store fargeflekker, småflekket (belton) over det hele foretrekkes, står det i FCI standarden, men er uvesentlig så lenge bunnfargen er minst 50% hvit. Lyse renfargete hunder foretrekkes. Urene farger (sotet) i alle fargekombinasjoner er uønsket.

Bemerkning fra FCIs Standardkomite:

"Belton" er den tradisjonelle betegnelsen på den karakteristiske flekkete tegningene hos rasen. Belton er en landsby i Northumberland, og uttrykket er skapt og utbredt via en bok om engelsk setter skrevet av Edward Laverack, en oppdretter som har hatt vesentlig innflytelse på rasens utseende i dag.

Størrelse og vekt:

Mankehøyde:

Hannhunder: 65-68 cm
Tisper: 61-65 cm

Bemerkninger fra NKKs Standardkomite:

I Norge brukes mankehøyden fra den gamle engelske standarden som var tilpasset jakthunder:

Hannhunder: 58-64 cm
Tisper: 54-60 cm

Kommentar: I Norden har man i alle år benyttet følgende mål for mankehøyde: Hannhunder 58-64 cm, tisper 54-60 cm. Disse SKAL fortsatt benyttes, da engelsksetter først og fremst er en jakthund og skal bedømmes som sådan. Engelsk setter bør måles på alle utstillinger og mankehøyden skal påføres kritikken.

Feil:

Ethvert avvik fra foregående punkter skal betraktes som feil. Hvor alvorlig feilen er, skal graderes etter hvor stort avviket er i relasjon til rasebeskrivelsen.

Diskvalifiserende feil:

Hunder som viser tegn på aggressivitet og/eller har fysiske defekter som påvirker hundens sunnhet skal diskvalifiseres.

OBS

Hannhunder skal ha to normalt utviklede testikler på normal plass.

Hanner - utmerkede typer

Foto: Bente Bogstad

Foto: Arthur Rønnestad

Foto: Pia Strandrud

Foto: Ivar og Kari Ellingsen

Foto: Beate Aase Heidenreich

Foto: Merete Kullsvæn

Tisper - utmerkede typer

Foto: Pia Strandrud

Foto: Marite Ottesen

Foto: Pål Inge Roe

Foto: Annika Wågström og Anders Nilsson

Foto: Pia Strandrud

Foto: Pia Strandrud

Hanner med mangler

Lett, spebygd, for feminin.

Foto: Pia Strandrud

Åpne lemmevinkler, overtegnet og sotet.

Foto: Pia Strandrud

Åpne lemmevinkler, avfallende kryss og snaut hårlag.

Foto: Pia Strandrud

Tisper med mangler

Foto: Jan-Eric Andersson

Edel, vakker og velbygget, men for snaut hårlag.

Foto: Rolf Mykkellveit

Mangler parallellitet i hodet, fallende kryss, kuhaset og snaut hårlag.

Foto: Beate Aase Heidenreich

For lett, spebygd, fremskutt skulder, kjølformet brystkasse, snaut hårlag.

Gode hoder - hann

Foto: Bente Bogstad

Gammel årbok

Foto: Beate Aase Heidenreich

Gode hoder - tisper

Gammel årbok

Foto: Tygve Heyerdahl

Foto: Jan-Eric Andreassen

Hoder med mangler - hanner

Gode profillinjer, men for kort og tungt snuteparti med for markert leppefold.

Foto: Beate Aase Heidenreich

Tungt, uedelt hode med for kort snuteparti.

Foto: Beate Aase Heidenreich

Uedelt hode, rund skalle, kort snute, divergerende profillinjer.

Foto: Beate Aase Heidenreich

Hoder med mangler - tisper

Foto: Beate Aase Heidenreich

God lengde mangler stopp, markert leppefold, høyt ansatte ører.

Foto: Beate Aase Heidenreich

Lett og snipete snuteparti.

Foto: Beate Aase Heidenreich

Tungt snuteparti, kunne hatt bedre markert stopp.

Fronter

Ustabil front med
utoverdreide
poter.

Smal og fremskutt
front. Mangler
bredde i brystkasse.

Utmerket front
med parallelle
ben og god
bredde i bryst-
kasse.

Fremskutt og steil
skulder, smal front.

Fotos: Beate Aase Heidenreich

Uakseptable typer

Show setter, for mye lepper, steil og fremskutt skulder, overvinklet bak, for mye beheng.

Overdimensjonert showsetter fra USA, åpne lemmevinkler, overpelset.

Foto: Stein Helge Østerli

Typisk "field trial" hund, utypisk hode, kvadratisk, åpne lemmevinkler, kort kryss, høyt ansatt hale og snaut hårlag.

Foto: Yngve Ask / Scanout.com

En ekte "dual purpose dog", Ch Åsheimens Gaya.

Ch Skottebo Sport - 1950

Foto: Carl-Eric Odeberg

Godkjent av NKK, Standardkomiteen.
November 2007